

efterhaanden ere skredne saa langt frem, at det vil være mig muligt i en nærmere Fremtid at komme til et Resultat for Ministeriets Vedkommende, og jeg skal nu benytte Lejligheden til at gøre Rede for mit Syn paa, hvorledes denne Sag bør ordnes. Jeg mener, at ved denne Sags Ordning bliver der tre forskellige Hensyn at tage i Betragtning, for det første Hensynet til Folketirken, dernæst Hensynet til Staten og endelig Hensynet til det enkelte Individ. Hensynet til Folketirken kan gøre, at man vil erkende Folketirkens Ret til eller i hvert Fald dens berettigede Ønske om til enhver Tid at være paa det rene med, om et enkelt Individ i Samfundet er Medlem af Folketirken eller ikke. Jeg tror imidlertid, at Folketirken af praktiske Hensyn bør give Afkald paa at faa en Ordning af dette Forhold, saaledes at den til enhver Tid vil kunne opnaa dette sit Ønske. Jeg tror nemlig, at det for Folketirken selv kun gælder om at undgaa de Tilfælde, hvor et Individ, uagtet det er udttraadt af Folketirken, skulde ville tilsnige sig Folketirkens Goder. Derfor vil Folketirken kunne give Afkald paa bestemte Former for Udtrædelsen ved de Personer, der gaa over til andre Trossamfund, thi med Hensyn til disse vil det ikke kunne forudsættes, at de ville tilsnige sig Goder inden for Folketirken, til hvilken de maa antages netop efter deres Udtrædelse at have stillet sig i alt Fald i et mindre venligt Forhold. Dernæst mener jeg, at Folketirken heller ikke bør gøre et saadant Krav gældende over for Personer, der vel føle sig som staaende uden for Folketirken paa Grund af deres egen Uoverensstemmelse med dens Lærdomme paa enkelte Punkter, men som ikke ville gøre den Stilling over for Folketirken gældende i det borgerlige Liv. Folketirken er for saa vidt kun en nyde Form, som den ikke kan indlade sig paa en Adskillelse mellem de Medlemmer af den, der mere eller mindre varmt slutte sig til dens Lærdomme. Det maa være den nok, at Personer ikke baade ville træde ud af Folketirken og benytte den dem derved efter Lovgivningen tilkommende Ret i visse Tilfælde, f. Eks. med Hensyn til Indgaaelse af borgerligt Ægteskab, og saa samtidig til enhver Tid betragte sig selv som fuldt berettigede til at nyde de kirkelige Goder, som de maatte kunne ønske, altsaa f. Eks. Afgangens til at nyde Alterets Sakramente, for at tage et af de Forhold, hvor der ikke vil kunne være Tvivl om, at Forudsætningen for at kunne nyde dette folkekirkelige Gode er, at vedkommende

virkelig staaer i Folketirken. Jeg skal ikke indlade mig paa det Spørgsmaal, som den ærede Forespørger kom ind paa med Hensyn til Afgangens for Personer, der staa uden for Folketirken, til at være Faddere eller til at faa deres Børn døbt. Det har, som det ærede Medlem jo ogsaa bemærkede, været Genstand for adskillig Tvivl og er endnu Genstand for adskillig Tvivl hos de kirkelige Autoriteter.

Med Hensyn til Statens Interesser i dette Forholds Ordning vil jeg sige, at i en Stat, hvor man har Religionsfrihed som hos os, er det i og for sig rent abstrakt taget af mindre Interesse for Staten, hvilken Religion dens enkelte Undersaatter beskende sig til. Men naar Forholdet er det, at Forskel i religiøs Henseende tillige bevirker en forskillig Retsstilling med Hensyn til borgerlige Retsforhold, kan det ikke nægtes, at Staten maa have Ret til at foreskrive bestemte Former, hvorunder vedkommende skal godtgøre sin Stilling i religiøs Henseende, notabene naar en saadan Undersaat vil gøre gældende, at han netop paa Grund af sin særlige religiøse Stilling er adgangsberettiget til at nyde særlige borgerlige Rettigheder, f. Eks. Fritagelse for at erlægge Skat til kirkelige Øjemed og Ret til at melde sine Børn fra Religionsundervisningen i Skolerne. — Hvad endelig angaar Hensynet til det enkelte Individ, saa bør jo Individet for det første, hvad han ikke hidtil har haft, have Ret til at vide, hvor han skal melde sig for at komme ud af Folketirken. Det er jo virkelig den faktiske Tilstand, at der ikke eksisterer nogen Myndighed, til hvem han kan henvende sig, saaledes at vedkommende Myndighed er forpligtet til at afgive en Erklæring om, at den paagældende har udmeldt sig af Folketirken. Dernæst maa Individet have den Ret, at der for en saadan Udtrædelse, som enten Individet selv ønsker, eller som det efter de borgerlige Bestemmelser er pligtig til at staffe Bevis for, kan faas en saadan Erklæring uden nogen særlig Vanskelighed; og der vil jeg navnlig sige, at der ikke maa kræves ny materielle Betingelser for Opnaaelse af en saadan Erklæring, f. Eks. i Retning af ny Afgifter o. dsl.

Naar man efter denne Betragtning af Sagen kommer til det Spørgsmaal, hvorledes denne Sag bør ordnes, ja saa mener jeg, at man meget let maa kunne træffe en betryggende Ordning til alle Sider. Det gælder om at faa Bestemmelser i to forskellige Retninger; for det første gælder det